

IZVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2024/587

z dne 12. februarja 2024

o določitvi odstopanja od Uredbe (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z uporabo standarda za dobre kmetijske in okoljske pogoje zemljišč (standard DKOP) 8, datumov upravičenosti odhodkov za prispevke iz EKJS ter pravil v zvezi s spremembami strateških načrtov SKP zaradi spremembe nekaterih shem za podnebje in okolje za leto zahtevka 2024

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRRP), ter o razveljavitvi uredb (EU) št. 1305/2013 in (EU) št. 1307/2013 ⁽¹⁾ ter zlasti člena 148(1) Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) V skladu s členom 13 Uredbe (EU) 2021/2115 morajo države članice zagotoviti, da se vsa kmetijska zemljišča, vključno z zemljišči, ki se ne uporabljajo več za pridelovalne namene, obdelujejo v skladu z dobrimi kmetijskimi in okoljskimi pogoji, ter na nacionalni ali regionalni ravni za vsak standard za dobre kmetijske in okoljske pogoje zemljišč (standard DKOP) iz Priloge III k navedeni uredbi določiti minimalne standarde za kmete in druge upravičence v skladu z glavnim ciljem teh standardov iz navedene priloge.
- (2) Prva zahteva standarda DKOP 8 določa, da kmetje minimalni delež svojega ornega zemljišča namenijo za neproizvodne površine in elemente. Priloga III k Uredbi (EU) 2021/2115 določa tri možnosti, ki jih lahko države članice predlagajo kmetom za izpolnjevanje te obveznosti. Glavni cilj standarda DKOP 8, vključno tudi z drugo, tretjo in morebitno četrto zahtevo, je ohranjanje neproizvodnih elementov in površin zaradi izboljšanja biotske raznovrstnosti na kmetijah.
- (3) Vzporedno s povečanjem okoljskih ambicij v zeleni strukturi, ki je bilo del nedavne reforme skupne kmetijske politike, se kmetje soočajo tudi z izjemnimi težavami in negotovostmi. Zlasti lansko leto so zaznamovali številni ekstremni vremenski dogodki, med drugim suše in poplave v različnih delih Unije. Ti dogodki vplivajo na proizvodnjo in prihodke ter na izvajanje in časovni razpored običajnih agronomskih praks, kar predstavlja velik pritisk na kmete zaradi prilagajanja. Visoke cene energije in vložkov, ki so posledica ruske agresije proti Ukrajini, visoki življenjski stroški oziroma inflacija, spremenjeni mednarodni trgovinski tokovi ter potreba po podpori Ukrajini so povzročili dodatne negotovosti in pritisk na trg.
- (4) V zadnjem času se je dohodek kmetov zmanjšal in zlasti cene žit so se v primerjavi z letom 2022 močno znižale. Vrednost proizvodnje žit v EU-27 se je zmanjšala z 80,6 milijarde EUR leta 2022 na 58,8 milijarde EUR leta 2023, kar je 27-odstotno zmanjšanje, ki ga je povzročil upad cen žit.
- (5) Zaradi nedavne kombinacije sočasnih geopolitičnih dogodkov in ekstremnih vremenskih dogodkov se kmetje soočajo s težavami pri izpolnjevanju zahteve, da se minimalni delež ornega zemljišča nameni neproizvodnim površinam in elementom, kar lahko v nekaterih primerih pomembno kratkoročno vpliva na njihove prihodke in ogrozi vzdržnost njihovih dejavnosti.

⁽¹⁾ UL L 435, 6.12.2021, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj>.

- (6) Zato bi bilo treba državam članicam dovoliti, da se odločijo, da lahko kmetje izjemoma in začasno prvo zahtevo standarda DKOP 8 izpolnijo na alternativen način, kar zadeva leto zahtevka 2024. Ta možnost, ki kmetom in drugim upravičencem omogoča, da izpolnijo prvo zahtevo navedenega standarda tako, da minimalni delež vsaj 4 % ornega zemljišča na ravni kmetije namenijo za neproizvodne površine in elemente, vključno z neobdelanim zemljiščem, in/ali kmetijske rastline, ki vežejo dušik, in/ali vmesne posevke, bi izboljšala sposobnost preživetja kmetov, saj bi jim omogočila večjo prožnost glede površin, ki jih je mogoče uporabiti za izpolnitev obveznosti, da se določen delež ornih zemljišč nameni za zagotavljanje koristi biotske raznovrstnosti. Tako bi se zmanjšale omejitve glede tega, kako lahko uporabljajo orna zemljišča, in izgube dohodka, hkrati pa bi se še vedno zagotavljale nekatere okoljske koristi.
- (7) Uporaba kmetijskih rastlin, ki vežejo dušik, in vmesnih posevkov prinaša številne okoljske koristi za zdravje tal, vključno z biotsko raznovrstnostjo tal, in preprečuje izpiranje hranil. Dodatne koristi za biotsko raznovrstnost izhajajo iz zahteve, da se kmetijske rastline gojijo brez fitofarmaceutskih sredstev. V primeru gojenja vmesnih posevkov brez uporabe fitofarmaceutskih sredstev po glavnem posevku na površini, določeni za izpolnjevanje prve zahteve standarda DKOP 8, bi morale države članice uporabiti ponder 1, da bi se upoštevale odločitve o upravljanju in setvi, ki so jih kmetje že sprejeli za leto zahtevka 2024 in jih ni mogoče spremeniti brez dodatnih stroškov.
- (8) Odstopanje bi moralo biti omejeno na leto zahtevka 2024 in ne bi smelo vplivati na pravila v letih po letu 2024 ter bi moralo biti omejeno na to, kar je nujno potrebno za odpravo težav, s katerimi se soočajo kmetje, kot je pojasnjeno zgoraj, da se prepreči neprimerno ogrožanje cilja standarda DKOP 8, tj. izboljšanja biotske raznovrstnosti na kmetijah kot del dolgoročne trajnostnosti sektorja. Druge tri zahteve iz standarda DKOP 8 iz Priloge III k Uredbi (EU) 2021/2115, vključno z zahtevo glede ohranjanja krajinskih značilnosti, bi se morale še naprej uporabljati za leto zahtevka 2024.
- (9) Ker so standardi DKOP del referenčnih stanj shem za podnebje in okolje ter kmetijsko-okoljskih, podnebnih in drugih upravljavskih obveznosti, je primerno določiti pravila o spoštovanju referenčnega stanja, kadar država članica uporabi odstopanja od uporabe prve zahteve iz standarda DKOP 8. Za zagotovitev spoštovanja splošnega načela, da se plačila določijo le za obveznosti, ki presegajo standarde DKOP, in za ohranitev ambicioznosti intervencij, ki so del zelene strukture skupne kmetijske politike (SKP), bi bilo treba določiti, da se plačila v okviru shem za podnebje in okolje ter kmetijsko-okoljskih, podnebnih in drugih upravljavskih obveznosti za leto zahtevka 2024 izvedejo le za obveznosti, ki presegajo novo možnost za izpolnitev prve zahteve DKOP 8 iz te uredbe.
- (10) Možnost odstopanja od uporabe navedenega standarda DKOP 8, kot je določeno v strateških načrtih SKP držav članic, ne posega v obveznost iz člena 109(2), točka (a)(i), Uredbe (EU) 2021/2115, da države članice v svoje strateške načrte SKP vključijo opis izvajanja vsakega standarda DKOP iz Priloge III k navedeni uredbi in s tem povezane elemente.
- (11) Za zagotovitev učinkovitosti odstopanj, odobrenih s to uredbo, glede na njihov namen in glede na to, da se morajo kmetje sami odločiti o setvi spomladanskega posevka za leto 2024, bi bilo treba hitro sprejeti odločitev o uporabi odstopanj. Zato bi morale države članice sprejeti svoje odločitve in o tem uradno obvestiti Komisijo v 15 dneh od datuma začetka veljavnosti te uredbe prek elektronskega sistema, ki ga Komisija da na voljo v skladu z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2017/1185⁽²⁾. Odločitve bi bilo treba vključiti v strateške načrte SKP skupaj s prvim zahtevkom za spremembo strateškega načrta SKP v skladu s členom 119 Uredbe (EU) 2021/2115. Glede na to, da je treba zagotoviti pravočasno izvajanje, odločitve ne bi smele biti predmet odobritve Komisije.

⁽²⁾ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2017/1185 z dne 20. aprila 2017 o določitvi pravil za uporabo uredb (EU) št. 1307/2013 in (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi s pošiljanjem informacij in dokumentov Komisiji ter o spremembi in razveljavitvi več uredb Komisije (UL L 171, 4.7.2017, str. 113, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2017/1185/oj).

- (12) Bistveno je spremljati uporabo odstopanj. Zato bi morale države članice Komisiji sporočiti ustrezne podatke ter kvalitativno oceno učinka odstopanja na namen odstopanja in glavni cilj prve zahteve DKOP 8.
- (13) Prva zahteva standarda DKOP 8 je referenčna osnova za nekatere sheme za podnebje in okolje, določene v strateških načrtih SKP držav članic. Kmetje, ki prevzamejo obveznosti v okviru shem za podnebje in okolje, morajo izpolnjevati referenčne zahteve za te sheme za podnebje in okolje, da bi lahko prejeli ustrezna plačila. Vendar sheme za podnebje in okolje, ki so trenutno določene v strateških načrtih SKP držav članic, morda niso v vseh primerih zasnovane tako, da bi kmetje lahko upoštevali novo možnost za izpolnjevanje prve zahteve standarda DKOP 8, ki je v tej uredbi določena kot referenčna osnova za shemo za podnebje in okolje. Tak rezultat lahko kmetom prepreči prevzem obveznosti v okviru teh shem za podnebje in okolje, ker jih ne bi mogli združiti z novo možnostjo za izpolnjevanje prve zahteve standarda DKOP 8 iz te uredbe, in bi zato lahko dodatno vplival na vzdržnost njihovih dejavnosti.
- (14) Za zagotovitev, da lahko kmetje, ki želijo v letu 2024 sprejeti obveznosti v okviru shem za podnebje in okolje na podlagi prve zahteve standarda DKOP 8 kot referenčne osnove, kot je določeno v strateških načrtih SKP, v celoti izkoristijo odstopanja iz te uredbe, ki lahko nato začnejo polno učinkovati in prispevajo k izboljšanju vzdržnosti dejavnosti kmetov, bi bilo treba državam članicam omogočiti, da pravočasno oblikujejo in začnejo uporabljati spremembe teh shem za podnebje in okolje za vloge v letu zahtevka 2024. V ta namen bi bilo treba državam članicam dovoliti, da v strateških načrtih SKP oblikujejo in začnejo uporabljati take spremembe, ne da bi jih Komisija predhodno odobrila. To odstopanje od člena 119 Uredbe (EU) 2021/2115 bi moralo biti omejeno na spremembe, ki so nujno potrebne, da se zadevne sheme za podnebje in okolje, kot so določene v strateških načrtih SKP, prilagodijo odstopanjem od standarda DKOP 8 iz te uredbe.
- (15) Za zagotovitev, da se uradna obvestila Komisiji o spremembah shem za podnebje in okolje, predložena na podlagi odstopanja iz te uredbe, predložijo prek istega sistema elektronske izmenjave podatkov kot zahtevki za spremembe strateških načrtov SKP iz člena 119 Uredbe (EU) 2021/2115, bi morale države članice taka uradna obvestila predložiti prek sistema elektronske izmenjave podatkov „SFC2021“ iz člena 3 Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2021/2289 ⁽³⁾.
- (16) Spremembe shem za podnebje in okolje, ki jih države članice oblikujejo in začnejo uporabljati na podlagi te uredbe, bi morala naknadno odobriti Komisija, da se zagotovi pravna varnost in pravilno delovanje okvira smotnosti iz naslova VII Uredbe (EU) 2021/2115. Države članice, ki uporabljajo odstopanje od člena 119 Uredbe (EU) 2021/2115, bi zato morale Komisijo zaprositi za odobritev sprememb shem za podnebje in okolje, ki so bile oblikovane in so se začele uporabljati na podlagi te uredbe, tako da te spremembe vključijo v naslednji zahtevek za spremembo strateškega načrta SKP v skladu s členom 119(1) navedene uredbe.
- (17) Za zagotovitev pravne varnosti za kmete, ki jih zadevajo spremembe shem za podnebje in okolje na podlagi prve zahteve standarda DKOP 8 kot referenčne osnove, v letu zahtevka 2024, ki so bile uvedene in so se začele uporabljati zaradi odstopanj iz te uredbe, bi bilo treba določiti pravila glede časovnega razporeda in vsebine uradnih obvestil Komisiji o spremembah navedenih shem za podnebje in okolje.
- (18) Ker lahko spremembe shem za podnebje in okolje, ki temeljijo na prvi zahtevi standarda DKOP 8 kot referenčni osnovi, kot je določeno v strateških načrtih SKP držav članic, vplivajo na upravičenost odhodkov za prispevek iz EKJS, je treba za zagotovitev polne učinkovitosti odstopanja od člena 119 odstopati tudi od pravil iz člena 86(2) Uredbe (EU) 2021/2115 v zvezi z datumom, od katerega bi bili taki odhodki upravičeni zaradi navedenih sprememb.

⁽³⁾ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2021/2289 z dne 21. decembra 2021 o določitvi pravil za uporabo Uredbe (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta o predstavitvi vsebine strateških načrtov SKP in elektronskem sistemu za varno izmenjavo informacij (UL L 458, 22.12.2021, str. 463, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/2289/oj).

- (19) Ker morajo države članice odločitve sprejeti pravočasno, preden se kmetje odločijo glede setve spomladi 2024, bi morala ta uredba nujno začeti veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.
- (20) Odbor za skupno kmetijsko politiko ni podal mnenja v roku, ki ga je določil njegov predsednik –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Odstopanje od prve zahteve standarda DKOP 8 za leto zahtevka 2024

1. Z odstopanjem od prve zahteve standarda za dobre kmetijske in okoljske pogoje zemljišč (standard DKOP) 8 se lahko države članice odločijo, da lahko za leto zahtevka 2024 kmetje in drugi upravičenci, za katere velja navedeni standard, izpolnijo prvo zahtevo navedenega standarda tako, da minimalni delež vsaj 4 % ornega zemljišča na ravni kmetije namenijo za:

- neproizvodne površine in elemente, vključno z neobdelanim zemljiščem, in/ali
- kmetijske rastline, ki vežejo dušik, in/ali
- vmesne posevke.

Vmesni posevki in kmetijske rastline, ki vežejo dušik, se pridelujejo brez uporabe fitofarmaceutskih sredstev. Države članice za vmesne posevke uporabijo ponder 1.

Odločitve, ki jih države članice sprejmejo na podlagi odstavka 1, se uporabljajo od 1. januarja 2024.

2. Za namene shem za podnebje in okolje iz člena 31 Uredbe (EU) 2021/2115 ter kmetijsko-okoljskih, podnebnih in drugih upravljaljskih obveznosti iz člena 70 navedene uredbe, ki so jih države članice določile v svojih strateških načrtih SKP za leto zahtevka 2024, države članice, ki sprejmejo odločitve iz odstavka 1 tega člena, zagotovijo, da se v primeru, ko se kmet odloči za izpolnjevanje prve zahteve standarda DKOP 8 na podlagi zahteve iz odstavka 1, plačila izvedejo samo za obveznosti, ki presegajo navedeno zahtevo, kot je določeno v členu 31(5), prvi pododstavek, točka (a), in členu 70(3), prvi pododstavek, točka (a), navedene uredbe.

Člen 2

Rok, uradno obveščanje o odločitvah in njihova uporaba

Države članice, ki se odločijo za uporabo odstopanja iz člena 1(1), v 15 dneh od datuma začetka veljavnosti te uredbe Komisijo uradno obvestijo o odločitvi, ki so jo sprejele v skladu z navedenim členom, in sicer prek elektronskega sistema, ki ga Komisija da na voljo v skladu z Izvedbeno uredbo (EU) 2017/1185.

Po uradnem obvestilu v skladu s prvim pododstavkom države članice odločitev, sprejeto na podlagi člena 1(1) te uredbe, vključijo v oddelek 3.10 o pogojenosti in standardu DKOP strateških načrtov SKP kot del prvega zahtevka za spremembo strateškega načrta SKP v skladu s členom 119 Uredbe (EU) 2021/2115.

Odločitve, sprejete v skladu s členom 1(1) te uredbe, niso predmet odobritve Komisije iz člena 119(10) Uredbe (EU) 2021/2115.

Države članice, ki uporabijo odstopanje iz člena 1(1), v letno poročilo o smotrnosti iz člena 134 Uredbe (EU) 2021/2115, ki ga je treba predložiti 15. februarja 2025, vključijo podatke o uporabi odstopanja.

Člen 3

Odstopanja od členov 86(2) in 119 Uredbe (EU) 2021/2115 za leto zahtevka 2024

1. Z odstopanjem od člena 119 Uredbe (EU) 2021/2115 in brez poseganja v člen 1(2) lahko države članice, ki se odločijo uporabiti odstopanje iz člena 1(1), brez predhodne odobritve Komisije za leto zahtevka 2024 oblikujejo in začnejo uporabljati spremembe shem za podnebje in okolje iz člena 31 Uredbe (EU) 2021/2115, določene v strateških načrtih SKP, ki temeljijo na prvi zahtevi standarda DKOP 8 kot referenčni osnovi.

Te spremembe so omejene na tiste elemente shem za podnebje in okolje iz prvega pododstavka, ki so nujno potrebne za zagotovitev, da lahko kmetje, ki prevzamejo obveznosti v okviru teh shem za podnebje in okolje, te obveznosti kombinirajo z možnostmi za izpolnitev prve zahteve standarda DKOP 8 iz člena 1(1).

2. Države članice določijo datum začetka uporabe sprememb iz odstavka 1 tako, da imajo kmetje na voljo dovolj časa za upoštevanje teh sprememb.

3. Države članice uradno obvestijo Komisijo o spremembah iz odstavka 1 do začetka njihove uporabe.

Uradno obvestilo se predloži prek sistema elektronske izmenjave podatkov „SFC2021“. Uradno obvestilo vsebuje opis sprememb shem za podnebje in okolje iz prvega odstavka in obrazložitev razlogov, zakaj so te spremembe nujno potrebne, kot se zahteva v odstavku 1.

4. Države članice lahko odstopanje iz odstavka 1 uporabijo samo enkrat.

5. Države članice spremembe iz odstavka 1 vključijo v naslednji zahtevek za spremembo strateškega načrta SKP v skladu s členom 119(1) Uredbe (EU) 2021/2115.

6. Z odstopanjem od člena 86(2) Uredbe (EU) 2021/2115 so odhodki, ki postanejo upravičeni zaradi sprememb strateških načrtov SKP iz prvega odstavka, upravičeni do prispevka iz EKJS od datuma uradnega obvestila iz odstavka 3.

Člen 4

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 12. februarja 2024

Za Komisijo
predsednica

Ursula VON DER LEYEN